CategorieënA1:K3	Code	Twitter tekst (Wat)	Motivatie (Waarom)	Uitgangspunten (voorbeelden, hoe)
Oriëntatiefase				
Circulaire Economie	CE-OF-01	Stel in de initiatiefase concrete circulaire doelen vast en leg deze vast in de projectopdracht, met als uitgangspunt een zo hoog mogelijke toepassing op de R-ladder.	Heldere circulaire doelen aan de voorkant geven richting aan het project en voorkomen ad-hoc keuzes. Zo wordt vanaf de start gestuurd op hergebruik, lage milieubelasting en het sluiten van materiaalkringlopen.	Organiseer een ambitiewebsessie met de betrokken disciplines om haalbare doelen te bepalen. Gebruik het geldende beleid Circulaire Economie en Beheer als kader. Zet in op hergebruik van nog goede oude bestrating en pas bij voorkeur nieuwe producten toe met een lage milieubelasting (lage MKI). Spreek bijvoorbeeld af dat minimaal 50% van de aanwezige, kwalitatief goede bestratingsmaterialen wordt hergebruikt en dat voor nieuwe producten een maximale MKI-waarde geldt. Bijvoorbeeld betonstraatstenen ≤ €2,0/m² en gebakken materiaal ≤ €0,9/m²). Betrek relevante stakeholders, waaronder bewoners, tijdig om draagvlak en gedeelde verantwoordelijkheid te creëren.
Initiatieffase				
Circulaire Economie	CE-IN-01	Maak een circulaire materiaalscan en beschrijf de kansen voor hergebruik en de risico's.	Dit voorkomt verspilling en zorgt dat bestaande materialen zo hoogwaardig mogelijk worden benut.	Inventariseer vrijkomende materialen bij vervanging, sloop of herinrichting én beschikbare materialen in depots. Beoordeel de kwaliteit (zoals beton-, baksteen, hout en metaal) en bepaal welke materialen geschikt zijn voor hergebruik binnen het project, minimaal tot de volgende onderhoudscyclus. Kijk waar directe toepassing mogelijk is, zoals het hergebruik van betonpuin op de bouwplaats voor funderingen. Leg de materialen vast in beheerpakketten en/of Madaster.
Definitiefase				
Circulaire Economie		Ontwerp met zo min mogelijk nieuwe milieubelastende materialen en maximaal hergebruik, en pas demontabele en modulaire oplossingen toe.	Dit vermindert de milieu-impact van bouw- en sloopwerkzaamheden. Modulair ontwerpen vergemakkelijkt onderhoud, aanpassingen en toekomstige herbestemming.	Vermijd zorgwekkende stoffen in de openbare ruimte (zoals staalslakken, PAK's en ongeschikte cementvervangers van niet gewassen avi bodemassen etc.). Kies waar mogelijk voor biobased materialen. Pas demontabele systemen toe, zoals droogstapelen in plaats van verlijmen, zodat onderdelen later eenvoudig kunnen worden losgenomen en hergebruikt. Bijvoorbeeld, een houten skeletconstructie kan later worden hergebruikt in een nieuw project.
Schetsontwerp (Ontwerpfase)				
Circulaire Economie		Integreer biobased materialen in het ontwerp.	Biobased materialen verminderen CO2-uitstoot en bevorderen circulariteit en biodiversiteit.	Gebruik bamboe, vlas of andere biobased materialen. Bijvoorbeeld: Sedumdaken voor wateropvang en biodiversiteit.
Circulaire Economie		Selecteer materialen op basis van herbruikbaarheid, recyclebaarheid, levensduur en milieubelasting (MKI).	Circulaire materiaalkeuzes beperken afval en het gebruik van primaire grondstoffen. Materialen met een lange levensduur en lage MKI verlagen de milieu-impact én de onderhouds- en vervangingskosten. Hiermee wordt voldaan aan gemeentelijk en nationaal circulair beleid (o.a. Nationaal Programma Circulaire Economie) en aan de inzet van MKI als sturingsinstrument bij aanbestedingen.	Voer een levenscyclusanalyse (LCA) uit om ontwerpvarianten te vergelijken (bijv. met SimaPro of EcoChain). Kies materialen met een aantoonbaar lage MKI en een lange technische levensduur. Geef de voorkeur aan herbruikbare en modulaire systemen die eenvoudig te demonteren zijn. Overweeg circulaire alternatieven, zoals gebakken bestratingsmateriaal met lagere MKI in plaats van betonstraatstenen, of biobased materialen als alternatief voor conventionele toepassingen. Vermijd materialen met chemische toevoegingen die hergebruik of recycling beperken. Combineer materiaalkeuzes waar mogelijk met groen- en biodiversiteitsmaatregelen voor extra ecologische en klimaatadaptieve waarde.
Voorlopig ontwerp (ontwerpfase)				
Circulaire Economie		Leg alle toegepaste materialen vast in een materialen of grondstoffenpaspoort en in het beheerpakket.	Voor de beheerder is zo inzichtelijk welke materialen zijn toegepast, hoe ze worden beheerd en hoe ze in de toekomst kunnen worden hergebruikt of hoogwaardig gerecycled. Dit borgt circulariteit in beheer, onderhoud en einde levensduur, vergroot de restwaarde van assets en ondersteunt het onderbouwen van hogere investeringen met lage totale eigendomskosten.	Registreer per object materiaalsoort, kwaliteit, herkomst, toepassing en hergebruikspotentie. Documenteer bijvoorbeeld type, opbouw en sortering van wegfunderingen voor toekomstig hergebruik. Koppel het paspoort aan bestaande beheersystemen of digitale tools (zoals asset- of materialenregistraties). Zorg dat de informatie beschikbaar is voor ontwerp, beheer, onderhoud en toekomstige herinrichting.
Circulaire Economie		*Controleer de haalbaarheid van circulaire principes binnen budget en planning.*	*Helpt knelpunten vroegtijdig te herkennen en aan te pakken. Dit maakt het mogelijk om daadwerkelijk circulaire materialen in te passen in het ontwerp.*	*Voer kosten-batenanalyses uit voor circulaire maatregelen. Werk materialenlijsten uit inclusief secundaire materialen.*
Definitief ontwerp (ontwerpfase)				
Circulaire Economie		*Veranker circulaire eisen in het ontwerp.*	*Dit voorkomt dat circulariteit wegvalt in de realisatiefase.*	*vaststellen wat het beoogde niveau van demontabiliteit/losmaakbaarheid, hergebruik, toekomstwaarde is.*
Besteksfase (Voorbereidingsfase en aanbestedingsfase)				
Circulaire Economie		*Formuleer specifieke eisen voor het gebruik van hergebruikte materialen en materialen die aan circulaire criteria voldoen in het bestek of (UAVGC) contract*	*Zorgt voor duurzame keuzes in de uitvoering.*	*Formuleer specifieke eisen voor het gebruik van hergebruikte materialen en materialen die aan circulaire criteria voldoen in het bestek.*
Circulaire Economie		*Kies voor lokale aannemers en leveranciers die circulaire waarden en praktijken onderschrijven.*	*Lokale aannemers en leveranciers verminderen de noodzaak van lange transportafstanden, wat direct leidt tot een lagere CO2-uitstoot. Dit sluit aan bij de principes van de circulaire economie, waarbij het minimaliseren van negatieve milieu-impact centraal staat. Lokale aannemers kunnen makkelijker circulaire principes toepassen, zoals hergebruik van materialen uit de regio, waardoor waardevolle grondstoffen niet verloren gaan. Lokale partijen zijn meer verbonden met de regio en hebben een groter belang bij langdurige en duurzame relaties, wat leidt tot consistentere toepassing van circulaire waarden.*	*Stel in de aanbesteding dat lokale samenwerking een voordeel is. Dit kan worden gedaan door bijvoorbeeld te eisen dat een bepaald percentage van de werkzaamheden door regionale partijen wordt uitgevoerd.*
Circulaire Economie		Stel circulaire aanbestedingseisen en gunningscriteria op.	Verplicht leveranciers om milieuprestaties te optimaliseren bij een EMVI aanbesteding met Circulariteitsaspecten zoals MKI. Dit borgt dat circulariteit juridisch is vastgelegd in het contract en de uitvoering van het contract.	Neem circulariteit op als EMVI-gunningscriterium, bijvoorbeeld via waardering van de MKI-score van door de inschrijver voorgestelde materialen. Stel concrete eisen, zoals: maximaal 50% gebruik van primaire grondstoffen en verplichte rapportage van MKI-waarden. Vraag inschrijvers toe te lichten hoe zij de R-ladder toepassen in ontwerp en uitvoering en waardeer een hogere stap op de R-ladder. Stel eisen aan herkomst (bijvoorbeeld een aandeel regionale materialen) en CO_2-reductie. Beloon aantoonbaar circulair en duurzaam werken, bijvoorbeeld via de CO_2-prestatieladder, certificaten en bewezen praktijkvoorbeelden.
Realisatiefase (Uitvoeringsfase)				
Circulaire Economie		Monitor en toets de afgesproken circulaire prestaties tijdens de uitvoering.	Dit borgt dat contractuele circulaire afspraken daadwerkelijk worden nageleefd. Door tussentijds te meten kan worden bijgestuurd, worden risico's beperkt en ontstaat waardevolle kennis voor toekomstige projecten.	Toets als directievoering of contractmanagement de circulaire eisen uit bestek, leidraad of UAV-GC contract. Voer steekproeven uit op toegepaste materialen en herkomst. Monitor afval- en materiaalstromen via digitale registratiesystemen. Bespreek voortgang en afwijkingen periodiek met de aannemer en leg resultaten vast.

Circulaire Economie	Pas, indien technisch mogelijk, levensduurverlengende maatregelen toe tijdens de uitvoering van onderhoud.	Levensduurverlengend onderhoud stelt groot onderhoud of reconstructie uit en houdt assets langer veilig en functioneel. Dit bespaart kosten, beperkt hinder voor de omgeving en verlaagt de milieu-impact. Door tijdig en gericht in te grijpen voorkom je dure ingrepen later. Het is vergelijkbaar met het op tijd schilderen van kozijnen: vaak goedkoper én duurzamer dan wachten tot vervanging nodig is.	Kies maatregelen op basis van de technische staat en het schadebeeld van de asset (bijvoorbeeld asfaltverharding). Pas bewezen technieken toe die de levensduur gemiddeld 6–7 jaar verlengen, zoals oppervlaktebehandelingen of verjongingsmiddelen. Weeg kosten en effect af: onderhoud is aanzienlijk goedkoper dan vervanging van de toplaag. Zorg voor actueel en betrouwbaar areaalbeheer: houd data in het wegbeheersysteem op orde; inspecteer minimaal jaarlijks; benut signalen van toezichthouders en meldingen van bewoners. Bepaal per asfalttype en schadebeeld de meest passende maatregel, eventueel met behulp van kennisbronnen zoals asfaltbehoud.nl.
Circulaire Economie	Neem maatregelen voor het minimaliseren van CO2-uitstoot en andere emissies tijdens de realisatiefase.	De realisatiefase kent een hoge milieu-impact door transport, materieel en bouwprocessen. Emissiereductie draagt bij aan circulaire doelen, betere luchtkwaliteit en klimaatneutraliteit. Daarnaast leiden efficiëntere processen vaak tot lagere energie- en uitvoeringskosten.	Zet emissiearm of emissieloos materieel in (elektrisch, op biobrandstoffen of groene stroom). Beperk transportbewegingen door slimme logistiek en inzet van lokale en hergebruikte materialen. Pas secundaire en biobased materialen toe en werk waar mogelijk met prefab onderdelen. Minimaliseer afvalstromen en scheid restmaterialen op de bouwplaats. Monitor en stuur op milieuprestaties met instrumenten zoals de MKI.
Overnamefase (beheerfase)			
Circulaire Economie	*Leg afspraken vast voor onderhoud met circulaire principes.*	*Tijdig onderhoud biedt de kans om materialen langer in de keten te houden.*	*Gebruik modulaire onderdelen voor eenvoudige vervanging en stel richtlijnen op voor hergebruik van materialen bij onderhoudswerkzaamheden.*
Circulaire Economie	Stel een op levensduur gerichte onderhoudsstrategie op. Leg hierin afspraken vast voor onderhoud met circulaire principes.	Een voorspelbare en circulaire onderhoudsaanpak verlengt de levensduur van assets, voorkomt onnodige vervanging en vergroot de kansen voor hergebruik. Tijdig onderhoud houdt materialen langer in de keten en verlaagt kosten en milieu-impact over de hele levensduur.	Leg circulaire eisen vast in onderhouds- en beheercontracten (beheerparagraaf). Werk met modulaire en demontabele onderdelen voor eenvoudige vervanging en hergebruik. Stel duidelijke richtlijnen op voor hergebruik en hoogwaardige verwerking van vrijkomende materialen bij onderhoud. Gebruik areaal- en onderhoudsdata om onderhoudsmomenten tijdig en doelgericht te plannen
Nazorgfase			
Circulaire Economie	*Evalueer de circulariteit van het project en stel verbeterpunten vast.*	*Leren van ervaringen draagt bij aan verdere verduurzaming van toekomstige projecten.*	*Vergelijk de gerealiseerde MKI-score met de beoogde score en deel de resultaten met andere projecten of gemeenten. Organiseer circulaire workshops. Publiceer een casestudy waarin de bereikte circulariteitseisen worden vergeleken met de oorspronkelijke doelen en deel deze via regionale netwerken zoals Circulair Westfriesland.*